

ONZICHTBARE NEPRAMPEN EN VERZONNEN ONHEIL

JE ZULT
IN DE VLAMMEN
OMKOMEN

PATRICK MOORE

Onzichtbare neprampen en verzonnen onheil

Copyright © 2021 by Patrick Moore
Originele titel: Fake invisible catastrophes
and threats of doom

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, internet of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Copyright © 2021 voor deze uitgave:
Succesboeken.nl
e-mail: info@succesboeken.nl
in samenwerking met stichting Clintel

ISBN: 9789492665621
Nur: 740
Trefwoord: klimaat en milieu

Vertaling: Luuk Zandstra
Redactie: Sanne Burger

1e druk: juni 2022

Bestelinformatie:

Uitgaven van uitgeverij Succesboeken.nl zijn in iedere (online) boekhandel te verkrijgen. Alle uitgaven plus uitgaven van collega-uitgevers kunnen ook besteld worden op de website van Succesboeken.nl

Disclaimer

Zowel de auteur als de uitgever heeft deze uitgave bedoeld om informatie te verstrekken over de materie van het onderwerp dat behandeld wordt. Er is alles aan gedaan om deze uitgave zo compleet en nauwkeurig mogelijk te maken. Het doel van dit boek is te onderwijzen. De schrijver en de uitgever zullen door geen persoon of instantie aansprakelijk gesteld, noch verantwoordelijk geacht kunnen worden voor welk verlies, schade of letsel dan ook dat veroorzaakt is of waarvan aangenomen wordt dat het direct of indirect veroorzaakt is door de informatie die deze uitgave bevat. De geboden informatie kan, ondanks alle zorgvuldigheid, onjuistheden bevatten. De inzichten in dit boek zijn voor 100% van de auteur en geven niet noodzakelijkerwijs de inzichten van de uitgever weer. De uitgever kan er derhalve geen verantwoordelijkheid voor nemen.

Fotoverantwoording: van al het in dit boek opgenomen beeldmateriaal is gestreefd de rechten volgens de wettelijke bepalingen te regelen. Indien u meent aanspraak te kunnen maken op rechten van gebruikt beeldmateriaal of u bent ten onrechte niet vermeld als bron, neemt u dan contact met ons op.

Met alle respect hebben we de vrijheid genomen om u te tutoyeren.

In het Engels speelt dit probleem niet.

Dit boek is veelal in de mannelijke vorm geschreven.

Zo zijn we het gewend en voelt het het meest vertrouwd aan.

Dat is de enige reden.

We respecteren en bewonderen iedere lezer.

— De redactie

Inhoud

INLEIDING.....	IX
HOOFDSTUK 1	
Afrika's oudste baobabs zijn aan het sterven.....	1
HOOFDSTUK 2	
Het Great Barrier Reef is dood of aan het afsterven en alle koraalriffen zullen deze eeuw verdwijnen.....	7
HOOFDSTUK 3	
Klimaat van angst en schuldgevoel.....	23
HOOFDSTUK 4	
De ijsbeer wordt door klimaatverandering met uitsterven bedreigd.....	89
HOOFDSTUK 5	
Eén miljoen soorten worden door klimaatverandering met uitsterven bedreigd.....	111
HOOFDSTUK 6	
De vuilnisbelt in de Grote Oceaan zit vol plastic en is tweemaal zo groot als Texas.....	121
Hoofdstuk 7	
Genetisch gemodificeerde voedingsmiddelen bevatten iets schadelijks. Wat is dat?.....	157

HOOFDSTUK 8

Angst voor onzichtbare straling van kernenergie..... 179

HOOFDSTUK 9

**Bosbranden: natuurlijk worden die door
klimaatverandering veroorzaakt (niet door bomen?)..... 201**

HOOFDSTUK 10

Verzuring van de oceanen – een compleet verzinsel..... 217

HOOFDSTUK 11

**Massale walrussterfte door CO₂ – nog een nepramp
van Sir David Attenborough..... 253**

NAWOORD..... 263

VERKLARENDE WOORDENLIJST 265

* Noot van de redactie: in dit boek staan veel woorden die niet alle-
daags zijn. De vertaler heeft om die reden een verklarende woorden-
lijst gemaakt. Wanneer je woorden tegenkomt die je niet bekend zijn,
kijk dan of ze in de woordenlijst staan. Je vindt deze achterin het
boek.

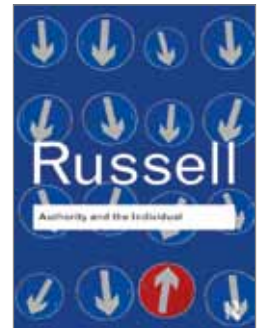
Inleiding

Als iemand die nooit uitgeleerd is, heb ik ontdekt dat mijn tijd op aarde vol zit met series van vrij lange, veelal plezierige perioden, met af en toe een flits van openbaring. Dat zijn de eureka-momenten, de momenten die je leven kunnen vormen, je van richting doen veranderen en permanent je kijk op de wereld veranderen.

Toen ik vijftien was, liet mijn moeder Beverly me kennismaken met de filosofische geschriften van Bertrand Russell. Mijn eerste volwassen inzicht tijdens het lezen van zijn boek *Authority and the Individual** was dat politiek kan worden samengevat als een wedstrijd tussen degenen die uit zijn op het controleren van de samenleving enerzijds en degenen die uit zijn op vrijheid van diezelfde controle over de samenleving anderzijds.

Beide zijn noodzakelijke doelstellingen, maar het belangrijkste is het bereiken van een gezond evenwicht tussen de twee. Dit in combinatie met het feit dat het idee van evenwicht voor de een de perceptie van vooringenomenheid voor de ander is, maakt het des te interessanter en vluchtiger.

In 1965, tijdens mijn tweede jaar bosbouw aan de *University of British Columbia* (UBC), woonde ik op een middag een gastcollege bij van dr. Vladimir Krajina – de voormalig staatssecretaris bosbouw van Tsjecho-Slowakije (nu Tjechië en Slowakije - vert.) tot hij kort na de Tweede Wereldoorlog voor het Russische communisme moest vluchten. Daar hoorde ik voor het eerst de term *ecologie*. Het was een woord

dat niet in de populaire media gebruikt werd, hoewel het milieu wel al een veelvoorkomend onderwerp was. Vanaf de ontwikkeling ervan eind negentiende eeuw is ecologie een onduidelijke tak van de biologie geweest. Oorspronkelijk ontstond het tijdens het bodemonderzoek van de graslanden van Oekraïne. Met de opkomst van de milieubeweging stond ecologie op het punt de controle over een groot deel van het moderne denken over te nemen.

Ecologie is in wezen de studie van hoe alle bestanddelen van onze wereld met elkaar verbonden zijn en op elkaar inwerken. Met name hoe levende dingen, rotsen, bodem, water en lucht verbonden zijn en op elkaar inwerken. Er is een vrijwel oneindige hoeveelheid verbanden tussen de bijna oneindige hoeveelheid bestanddelen.

Tot 1965 groeide ik op in een bewust agnostisch gezin in de bossen in het noorden van Vancouver Island, waar het concept van spiritualiteit doorgaans geen onderwerp van gesprek was aan de eettafel. In die tijd dacht ik dat wetenschap een puur technisch vak was, waarbij alles gemeten en uitgerekend kon worden.

Opeens kwam ik erachter dat je via de wetenschap van ecologie inzicht kon vergaren in de wonderlijke oneindigheid van het leven en het universum. Na het cum laude behalen van mijn *Bachelor of Science* schreef ik me in voor een PhD-programma in ecologie. Sindsdien heb ik nooit meer getwijfeld. Ik werd een wedergeboren ecooloog.

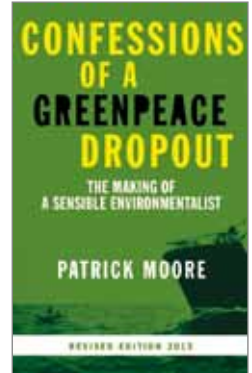
Eind jaren 60 beleefde de wereld verschillende sociale revoluties. Het was het hoogtepunt van de Koude Oorlog, van de oorlog in Vietnam en van de dreiging van totale nucleaire vernietiging. Het was tijdens deze combinatie van angstwekkende omstandigheden dat het nieuw opkomende milieubewustzijn opbloeide.

Dit waren enkele van de meest angstaanjagende jaren van onze tijd. Ik herinner me dat ik echt gemotiveerd was om er iets aan te doen, iets dat verder ging dan alleen boeken lezen over ecologie en stukken schrijven over het onderwerp.

Begin 1971, midden in mijn PhD-programma aan de UBC, sloot ik me aan bij een kleine groep genaamd de *Don't Make a Wave Committee*. Ze kwamen bijeen in de kelder van de *Unitarian Church* in Van-

couver om een protestreis door de Verenigde Staten te plannen tegen het testen van een ondergrondse waterstofbom in Alaska.

Ik was de enige ecooloog aan boord, op een missie tegen wat op dat moment misschien wel de machtigste organisatie op aarde was: de Amerikaanse *Atomic Energy Commission*. Het was op deze missie dat we samen de organisatie werden die als Greenpeace bekendstaat. En het was Greenpeace die de volgende vijftien jaar van mijn leven opslokte. Het was me nogal een reis, een reis die ik uitgebreid beschrijf in mijn vorige boek *Confessions of a Greenpeace Dropout** en in een hoofdstuk van dit boek, over elk van de milieukwesties die momenteel van belang zijn.¹

De volgende openbaring in mijn leven had ik in 1982, tijdens een bijeenkomst van 85 internationale leiders op milieugebied. Uit ieder continent werden vertegenwoordigers gekozen en we kwamen allemaal bijeen in het *Environment Liaison Centre* in Nairobi in Kenia. Daar hoorde ik over het toen recent bedachte concept van *duurzame ontwikkeling*.

Recentelijk is deze term door extremisten aan beide kanten van de discussie vrijwel nutteloos gemaakt. De uiterst rechtse kant heeft de neiging om te denken dat het een code is voor globalisme en de uiterst linkse kant denkt dat het een gevaarlijk compromis is.

Maar toen ik de term *duurzame ontwikkeling* voor het eerst hoorde, maakte het in de groeiende milieubeweging op sommigen van ons een grote indruk. Tot dan toe hadden we nooit veel aandacht besteed aan de economische en sociale werkelijkheid, omdat we ons volledig op de milieu-agenda hadden gericht.

Velen houden in hun milieubeleid nog steeds onvoldoende rekening met de sociale en economische werkelijkheid. De definitie van duurzame ontwikkeling is relatief eenvoudig; het wordt gedefinieerd als 'een poging om het juiste evenwicht te vinden tussen ecologische, sociale en economische prioriteiten', maar niet noodzakelijk in die volgorde. Voor veel huidige milieuactivisten is de mens een soort bijzaak, waar

* uitgegeven door Beatty Street Publishing, USA, 2010, ISBN: 9780986480829

pas rekening mee gehouden hoeft te worden als het perfecte milieubeleid is vastgesteld, ongeacht hoe negatief de uitwerking daarvan ook is op de mensheid.

Duurzame ontwikkeling betekent dat als we milieuactiviteiten willen tegengaan die slecht voor het milieu zijn, we ook rekening moeten houden met de sociale en economische prioriteiten van de mens. Deze overweging vormt een parallel met de sociale revolutie van honderd jaar geleden, toen kinderarbeid verboden werd en vrouwen voor het eerst stemrecht kregen. Die sociale veranderingen moesten in de economische structuur van die tijd worden ingebed.

In de afgelopen vijftig jaar hebben we veel milieubeleid ingesteld dat het sociale en economische landschap aanzienlijk heeft veranderd. Maar momenteel worden er eisen gesteld die als ze doorgevoerd zouden worden, de samenleving en de wereldeconomie permanent zouden verlammen. De druk om *in dertig jaar tijd alle fossiele brandstoffen uit te faseren*, is zonder twijfel de grootste bedreiging voor de hedendaagse beschaving.

Uiteindelijk besloot ik halverwege de jaren 80 Greenpeace te verlaten vanwege hun overgang van verstandig milieu-activisme naar een platform van anti-menselijke en anti-wetenschappelijke campagnes. Hun campagnes waren meer gericht op fondsenwerving en het met desinformatie bang maken van mensen, dan op het verbeteren van het milieu.

De goedkeuring in 1986 van de campagne om chloor (het element van de duivel) wereldwijd te verbieden, was de laatste druppel en betekende mijn vertrek. Deze goedkeuring kwam van mijn collega-directeuren van *Greenpeace International*, die geen van allen een echte wetenschappelijke opleiding hadden. De reden van mijn afscheid was gebaseerd op het feit dat ik denk dat chloor voor zowel de volksgezondheid als de geneeskunde de belangrijkste van alle 94 natuurlijke elementen is.

Bij het produceren van onze voorgeschreven medicatie wordt bij meer dan 85% chloor gebruikt.² Van onze medicijnen bevat 25% daadwerkelijk chloor.

En dan is er nog polyvinylchloride, ook wel pvc of gewoon vinyl genoemd, de meest veelzijdige van alle kunststoffen.³ Het was een bitterzoet afscheid van Greenpeace, de organisatie die ik vijftien jaar lang had helpen opbouwen, vormgeven en begeleid. Helaas was Greenpeace uitgegroeid van een altruïstische groep vrijwilligers met een nobele visie tot een onderneming met een alsmaar uitdijend budget, met een bijbehorende salarisadministratie om aan te voldoen. Het was een organisatie die zich in snel tempo ontpopte tot een onbetrouwbare onderneming die met pseudo-wetenschap leurrede.

Tijdens mijn laatste jaren bij Greenpeace raakte ik geïnteresseerd in de nieuwe, opkomende wetenschap van de mariene aquacultuur. In 1984 kreeg ik een boek in handen: *Seafarm – The Story of Aquaculture**. Die publicatie leidde me naar de volgende weg waar ik naar op zoek was.⁴

Mijn ouderlijk huis in Winter Harbour op het noordelijke deel van Vancouver Island bood de juiste omgeving voor het kweken van zalm, iets wat in Noorwegen al een grote vlucht had genomen. Aan de kust van British Columbia stond aquacultuur nog in de kinderschoenen. Mijn broer Michael en zwager Peter voegden zich bij mijn vrouw Eileen en mij in een familiebedrijf. We zetten een viskwekerij op en brachten de volgende acht jaar door met het in zee kweken van chinookzalm (koningszalm).

Inmiddels is duidelijk dat zout- en zoetwateraquacultuur een van de belangrijkste industrieën gaat worden die de mensheid wereldwijd gezonde oliën en eiwitten gaat bieden. Toen wij begonnen met onze zalmkwekerij, zorgde de aquacultuur voor ongeveer 10% van de wereldwijde consumptie van zeevruchten. Tegenwoordig gaat dat al snel richting de 50% en zal het verder toenemen, naarmate de aquacultuur voor de kust zich ontwikkelt.⁵

Ik denk dat het onvermijdelijk was dat ik uiteindelijk weer naar de wereldwijde milieudiscussie zou terugkeren. Deze keer was het echter in de rol van adviseur van overheden en industrieën, om verstandig beleid te ontwikkelen dat hun prestaties op milieugebied zou verbeteren, zonder dat ze failliet zouden gaan. Veel daarvan omvatte het leren

onderscheid maken tussen eisen gebaseerd op gedegen wetenschap en kennis enerzijds, en eisen die zich primair richten op louter fondsenwerving of het beschadigen van economieën, met twijfelachtige of zelfs kwade bedoelingen, anderzijds.

Nu mijn achtergrond duidelijk is, ga ik over naar de centrale stelling van dit boek:

Een tijdje geleden viel me op dat de overgrote meerderheid van de angstverhalen over de huidige en toekomstige staat van de planeet en de mensheid als geheel zijn gebaseerd op onderwerpen die ofwel onzichtbaar zijn, zoals CO₂ of straling, dan wel uitermate ver weg zijn, zoals ijsberen en koraalriffen. Daardoor kunnen de meeste mensen de waarheid achter deze beweringen van vermeende rampen en doemscenario's niet vaststellen.

In plaats daarvan moeten ze op de activisten, de media, de politici en de wetenschappers vertrouwen – die allemaal grote financiële en/of politieke belangen bij het onderwerp hebben – om hen de waarheid te vertellen. Dit maakt de weg vrij voor de mogelijkheid om simpelweg verhalen te verzinnen, zoals de bewering: 'De CO₂-uitstoot ten gevolge van het verbranden van fossiele brandstoffen veroorzaakt een klimaatcrisis.'

In de wetenschap van de fysica, de natuurkunde, spant men zich in om de *Unified Field Theory* – de veldtheorie van alles, of de geünificeerde veldentheorie – te ontdekken, die de vele verschillende krachten van de natuur in één enkele formule verklaart. Als die ooit gerealiseerd zou worden, zou dat een enorme doorbraak zijn.

Mijn analyse hierboven is misschien niet zo diepgaand en mogelijk niet Nobelprijswaardig, maar ik ben van mening dat het een nieuw inzicht biedt in de doemscenario's die sinds het begin van de beschaving zijn aangekondigd. Ik noem het de *Geünificeerde theorie van angstverhalen*, die al die verschrikkelijke voorspellingen bevat die ofwel onzichtbaar zijn dan wel zo ver weg, dat de gemiddelde persoon de waarheid niet zelf kan waarnemen of controleren. Niemand kan echt zien, of op welke manier dan ook voelen wat CO₂ in werkelijkheid doet, omdat het onzichtbaar, geurloos, smaakloos en stil is, en niet

aangeraakt kan worden. Daarom is het moeilijk om dergelijke beweringen te weerleggen. Er is namelijk niets om aan te wijzen en de onjuistheid van deze beweringen tastbaar te weerleggen.

Je kunt niet gewoon naar zichtbaar CO₂ wijzen en zeggen: “Kijk eens wat een akelige dingen CO₂ daar aan het doen is.”

Zodoende is CO₂ als een schadelijke, wereldvernietigende uitstoot welhaast een perfect onderwerp om een doemscenario mee te verzinnen en te propageren. Dat feit is zeker niet onopgemerkt gebleven bij degenen die de neiging hebben om ongefundeerde verzinsels rond te strooien.

CO₂ is de zondebok geworden voor een enorme waslijst aan negatieve effecten die 118 boeken nodig zouden hebben om ze allemaal op te slaan en te verwerken. En inderdaad, de website goodreads.com noemt 118 boeken over het onderwerp klimaatverandering – en dat zijn alleen nog maar de Engelstalige boeken.⁶

Wanneer je de verhalen over onzichtbare en ver verwijderde omstandigheden bestudeert, kun je er niet omheen dat degenen die ze verzonnen hebben zich vaak verlagen tot belachelijk maken en beschamen, en tevens onwil vertonen om de aantijgingen op een beschaafde manier te bespreken.

Het is vrijwel onmogelijk om met ze in debat te gaan, omdat ze degenen die hun verhaal in twijfel trekken gewoonlijk afdoen als leugenaar, scepticus of ontkenner, of ze zeggen dat ze in de zak van Big Oil zitten. En als de zogenaamde scepticus een baan heeft, zullen deze verhalenvertellers achterbaks te werk gaan en proberen om je van je levensonderhoud of positie te beroven.

Samengevat zijn deze bedenkers van wereldwijde milieurampen duidelijk een schurftig en oneerlijk zootje. Gezonde scepsis is de kern van wetenschappelijk onderzoek. Het heeft altijd een cruciale rol gespeeld in het bepalen van feitelijke, wetenschappelijke waarheid. Het is de plicht van wetenschappers om sceptisch te zijn ten opzichte van alle nieuwe beweringen, vooral wanneer het voorspellingen van rampen betreft die nog niet zijn opgetreden.

De wetenschappelijke methode is niet zo ingewikkeld. De meeste religies vragen van ons om te *geloven*, ook al hebben we de zoge-

naamde hogere krachten of wezens niet rechtstreeks waargenomen.

In de wetenschap echter, is de rechtstreekse en tastbare waarneming fundamenteel. We moeten de situatie met onze zintuigen – zicht, reuk, smaak, gehoor en/of tast – *waarnemen*. Of de waarnemingen kunnen gedaan worden met behulp van instrumenten zoals een microscoop, telescoop, geigerteller, voltmeter, röntgenapparaat, etc.

Bij het waarnemen van een nieuw fenomeen moeten we de waarneming talloze malen onder dezelfde omstandigheden herhalen om te *controleren* dat het een herhaaldelijk optreden betreft en geen toevalstreffer is. Alleen dan dienen we onze hypothese naar buiten te brengen en andere wetenschappers uit te dagen om onze resultaten te *herhalen* en te testen.

Als er voldoende herhalingen onder vergelijkbare omstandigheden door andere wetenschappers hebben plaatsgevonden, herhalingen die dezelfde resultaten opleveren, komen we in de buurt van een wetenschappelijke theorie. Waarnemen, controleren, herhalen.

Ik heb het hoofdstuk over klimaatverandering doelbewust halverwege dit boek gezet, zodat de onvermijdelijke technische details die bij klimaatverandering om de hoek komen kijken niet meteen te vermoeiend zullen zijn. Veel van de volgende hoofdstukken gaan over beweringen over de effecten van klimaatverandering, zoals de invloed op de ijsbergen, de koraalriffen, het uitsterven van soorten, de bomen en de bossen, etc.

Andere hoofdstukken gaan over beweringen die niet direct met CO₂ te maken hebben, zoals genetische modificatie, chemicaliën in het milieu, plastic en straling (kernenergie).

Laten we met een klassiek voorbeeld beginnen, dat eigenlijk wel grappig is, zo belachelijk is het.

1. Patrick Moore, *Confessions of a Greenpeace Dropout – The Making of a Sensible Environmentalist*, Beatty Street Publishing, 2013, pp454. <https://www.amazon.com/Confessions-Greenpeace-Dropout-Sensible-Environmentalist-ebook/dp/B004X2I6ZM>
2. *Chlorine Chemistry – Providing Pharmaceuticals that Keep You and Your Family Healthy*, American Chemistry Council, 2020. <https://chlorine.americanchemistry.com/Chlorine/Medicine>
3. *An Introduction to Vinyl*, AZO Materials, 25 oktober 2001. <https://www.azom.com/article.aspx?ArticleID=987>
4. Elisabeth Mann Borgese, *Seafarm: The story of aquaculture*, Harry N. Abrams 1 januari 1980. [https://www.amazon.com /Seafarm-aquaculture-Elisabeth-Mann-Borgese/dp/0810916045](https://www.amazon.com/Seafarm-aquaculture-Elisabeth-Mann-Borgese/dp/0810916045)
5. *United Nations Food and Agriculture Organization, The State of World Fisheries and Aquaculture 2018*, <http://www.fao.org/3/i9540en/i9540en.pdf>
6. <https://www.goodreads.com/list/show/39667>. Best_Climate_Change_Books

HOOFDSTUK ÉÉN

Afrika's oudste baobabs zijn aan het sterven

Een kop in *USA Today* luidt: *Africa's Oldest Baobab Trees are Dying at an Unprecedented Rate, and Climate Change may be to Blame.*¹ (Afrika's oudste baobabs sterven in een onge-
kend tempo, en klimaatverandering zou de schuldige kunnen zijn.)

Voor het geval dat je denkt dat ik een grapje maak, hier is de krantenkop:

NEWS

Africa's oldest baobab trees are dying at an unprecedented rate, and climate change may be to blame

Doyle Rice USA TODAY

Published 2:12 p.m. ET Jun. 11, 2018 | Updated 2:34 p.m. ET Jun. 11, 2018

Stel je voor dat je een krantenkop leest die beweert: 'De oudste mensen in China zijn aan het sterven'. Zou dat niet volkomen normaal zijn en zou dat dan niet hetzelfde zijn voor alle soorten, inclusief bomen? Maar dan is er nog de claim van *een ongekend tempo*, wat inhoudt dat baobabs misschien wel aan het uitsterven zijn, als ze sneller sterven dan dat er nieuwe bomen bij komen.

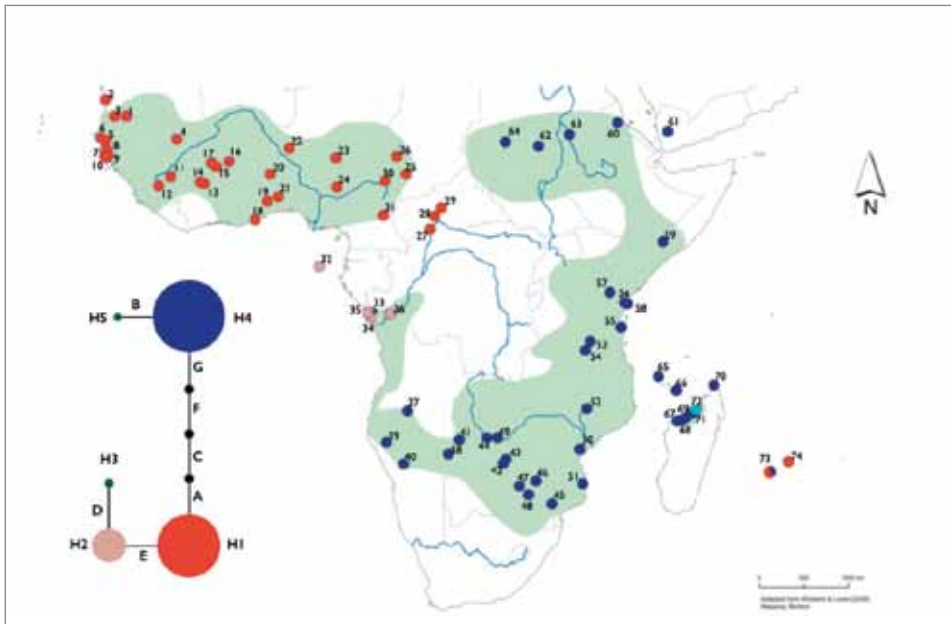

Figuur 1. De laan van baobabs in Madagascar laat de unieke vorm van deze bomen zien en waarom ze de bijnaam 'onderstebovenbomen' hebben: het lijkt alsof ze ontworteld zijn en met hun wortels in de lucht weer in de grond zijn gestoken.

Er wordt geen melding gemaakt van het tempo waarin ze sterven voordat het ongekend werd. Dat is op zichzelf al genoeg om bedrog te vermoeden. Merk op dat de woorden *zou kunnen* in de kop worden gebruikt. Om waarachtig te zijn zou er *wel* of *niet* hebben moeten staan, omdat *zou kunnen* op vermoedens wijst en niet op feiten.

Baobabs zijn zeker niet onzichtbaar, maar niemand geeft de baobabs de schuld van hun tempo van sterven. Nee, het is dat kwaadaardige CO₂ dat de schuld krijgt en ervoor zorgt dat het klimaat in Afrika verandert. Er wordt in het verhaal geen enkel bewijs geleverd dat klimaatverandering met dode baobabs in verband brengt; het is waarschijnlijk slechts een vermoeden.

In mijn eigen zoektocht kon ik geen enkele verwijzing vinden naar hoeveel baobabs er in Afrika groeien, maar ze hebben een enorm verspreidingsgebied, dwars over het Afrikaanse continent onder de Sahara en langs de oostkust omlaag, tot en met Zuid-Afrika (zie fig. 2).

Figuur 2. Het natuurlijke verspreidingsgebied van de baobab in Afrika, een gebied bijna even groot als de 48 onderste staten van de Verenigde Staten. Er zijn ten minste tienduizenden en misschien wel honderdduizenden baobabs op het Afrikaanse continent.

Hoe is het mogelijk om het *tempo* waarin de bomen sterven vast te stellen, als er geen inventaris van hun populatie is?

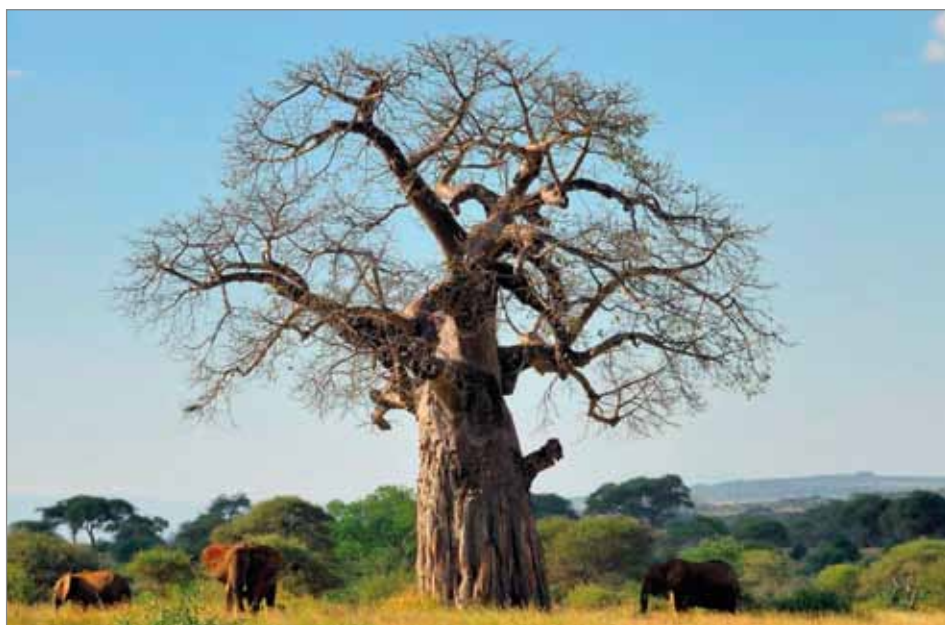
Baobabs komen van nature ook voor in India, Madagascar en op een aantal eilanden in de Indische Oceaan.

Met betrekking tot de bewering dat het *ongekend* is, wordt er slechts één vermeend feit geboden. Adrian Patrut, een scheikundige aan de Babes-Bolyai universiteit in Roemenië, leidde het onderzoek van zestig oudere baobabs die koolstofgedateerd waren. De oudste zou naar zeggen 2500 jaar oud zijn. Ter vergelijking: de reusachtige sequoia in Californië kan wel 3500 jaar oud worden. Ik veronderstel dat de oudste bomen in die populatie ook doodgaan.

De gegevens met betrekking tot de bewering van een ongekend aantal stervende bomen was dat *acht van de dertien oudste bomen in de afgelopen dertien jaar zijn gestorven.*²

Dat is iets meer dan één boom per twee jaar die sterft. Als er slechts 10.000 baobabs waren en ze gemiddeld 1500 jaar zouden leven, dan

zouden er elk jaar 6,7 bomen kunnen sterven terwijl de populatie stabiel blijft. Het is begrijpelijk dat mensen vanwege de unieke vorm en enorme grootte bezorgd zijn over het welzijn van baobabs. Maar dit verhaal is zo overduidelijk nep dat je geen genie hoeft te zijn om er doorheen te prikken. Ondanks dat ging zelfs een afdeling van Fox met dit verhaal aan de haal,³ tezamen met bijna honderdvijftig andere nieuwszenders wereldwijd.

Figuur 3. Veel publicaties die het verhaal 'baobabs zijn aan het sterven' publiceerden, vertoonden een foto die vergelijkbaar is met die hierboven. De meeste mensen denken dat tropische bomen het hele jaar door groen zijn, terwijl de baobab bladverliezend is en in oktober al zijn bladeren verliest. Dit kan de indruk wekken dat ze dood zijn of aan het doodgaan zijn, met name wanneer dit bij een artikel geplaatst wordt waarin beweerd wordt dat baobabs aan het sterven zijn. Zeer weinig artikelen die ik heb gevonden tijdens het onderzoek naar dit onderwerp bevatten een foto van een echt dode baobab en geen enkel artikel overwoog de mogelijkheid dat ouderdom de oorzaak was.

Hoofdstuk 1 – Afrika's oudste baobabs zijn aan het sterven

1. Doyle Rice, *Africa's Oldest Baobab Trees are Dying at an Unprecedented Rate, and Climate Change may be to Blame*, USA Today, 11 juni 2018. <https://www.usatoday.com/story/news/2018/06/11/baobabtrees-dying-africa-climate-change/690946002/>
2. Rachel Nuwer, *Africa's Ancient Baobabs Are Dying, Researchers fear the trees are parched by drought and rising temperatures linked to climate change*, the New York Times, 12 juni 2018. <https://www.nytimes.com/2018/06/12/science/baobabs-climate-change-drought.html?auth=login-google>
3. *Ancient Baobab trees in Southern Africa are dying: Scientists blame climate change*, CNN, 13 december 2018. <https://edition.cnn.com/2018/12/31/africa/baobab-trees-are-dying-climate-change-intl/index.html>

HOOFDSTUK TWEE

Het Great Barrier Reef is dood of aan het afsterven en alle koraalriffen zullen deze eeuw verdwijnen

Koraalriffen en het Great Barrier Reef in het bijzonder zijn een goed voorbeeld van een zogenaamde voortgaande ramp die toegeschreven wordt aan onzichtbare CO₂-uitstoot. Deze riffen liggen, onzichtbaar voor bijna iedereen, onder het wateroppervlak van de oceanen en de meeste ervan liggen in ver verwijderde offshore-locaties in de tropen.

Koraalriffen zijn een wereldwijd icoon waar iedereen gek op is, zelfs als men ze alleen maar op tv heeft gezien. Ze zijn het perfecte onderwerp voor een verzonnen ramp.

Figuur 4. Veel van de alarmerende krantenkoppen over het Great Barrier Reef na de verbleking in april 2016 gebruikten heel slim termen als *sterven*, zo *goed als dood*, *gebleekt* en *terminaal*. Geen van deze termen betekent daadwerkelijk *dood*. CO₂ en klimaatverandering kregen alom de schuld van deze zogenaamde ramp.